

پاسخ های علمی به یک بیان غیر علمی

دکتر محسن عزیزی ابرقوئی، روانشناس درباره ادعای مطرح شده درباره «ارتباط حجاب اختیاری با سلامت روان» توسط دکتر محمد خدایاری فرد نوشته است: جناب دکتر خدایاری فرد، در سخنرانی اخیر خود، اعلام کرده‌اند که اگر افراد در جمهوری اسلامی ایران، آزادانه دست به انتخاب حجاب یا بی‌حجابی بزنند، این برای سلامت روانشان بهتر است.

من بدون اینکه بخواهم نتایج پژوهش‌های مکرر انجام گرفته در داخل ایران را به ایشان یادآوری کنم، در این ارسال تلاش می‌کنم، نتایج چند پژوهش در جوامع غربی و خارج از ایران، که در آنجا هجوم علیه ارزش‌هایی چون حجاب بسیار هم بالاست، به اشتراک بگذارم.

پژوهش شماره ۱:

نقش دینداری و حجاب در تصویر بدنی بهتر و احساس فشار کمتر برای دستیابی به استانداردهای زیبایی در دنیای غرب

بالاترین میزان رضایت از بدن (با وجود این که این گروه دارای بالاترین وزن بدن در نمونه بودند) در میان دختران نوجوان مسلمان مراجعه کننده به مدرسه و با حجاب مشهود بود. آنها همچنین فشار کمتری برای دستیابی به استانداردهای زیبایی ایده آل غربی نسبت به دختران نوجوانی که شیوه لباس پوشیدن غربی را می پذیرند، نشان دادند. نتایج پژوهش حاکی از نقش مهم عوامل اجتماعی-فرهنگی در نگرش فرد نسبت به تصویر بدن است، اما این پرسش را در مورد نقش دین به عنوان یک عامل محافظتی در مورد نگرش بدن و ظاهر در میان زنان مسلمان با حجاب نیز باز می‌کند.

پژوهش شماره ۲:

حجاب به عنوان یک عامل محافظ در برابر افسردگی

حجاب یا پوشش معمولاً توسط زنان مسلمان انجام می‌شود، اما همچنان در جامعه سکولار بحث برانگیز است. برخی از فمینیست‌های غربی استدلال می‌کنند که حجاب یک رفتار ظالمانه است که برای مثال با ایجاد افسردگی بر زنان تأثیر منفی می‌گذارد. این مقاله این فرضیه را با یک نمونه ملی از زنان مسلمان آمریکایی آزمایش می‌کند (N = 194). نتایج تحلیل رگرسیون فرضیه را تایید نکرد. در واقع، زنانی که بیشتر محجبه بودند، علائم افسردگی را کمتر و نه بیشتر گزارش کردند. به عبارت دیگر، حجاب یک عامل محافظتی در زمینه افسردگی به نظر می‌رسد. با توجه به شیوع افسردگی در بین زنان، یافته‌ها نتایج مهمی برای زنان مسلمان در هر دو سطح خرد و کلان دارد.

پژوهش شماره ۳:

حجاب زنان در فرانسه به عنوان عامل محافظ در برابر تصویر بدن، اختلالات خوردن و چند اختلال روانی دیگر

با کنترل دینداری و حمایت از جانب خداوند، زنانی که حجاب داشتند اختلاف وزن، نارضایتی از بدن، تمایل به لاغری، اضطراب اجتماعی، درونی کردن آرمان‌های مرتبط با لاغری و عضلانی بودن، و فشار برای رسیدن به ایده‌آل‌ها از سوی همسالان و رسانه‌ها را به میزان بسیار کمتری از دیگران (افراد غیرمحجبه) گزارش کردند. آنها همچنین تبعیض درک شده را به طور قابل توجهی بیشتر از کسانی که حجاب نداشتند گزارش کردند. نتایج ما نشان می‌دهد که استفاده از حجاب ممکن است یک عنصر محافظ برای زنان مسلمان فرانسوی باشد.

پژوهش شماره ۴:

ارتباط پوشیدن حجاب و لباس‌های گشاد با مشکلات روانشناختی درونی (اضطراب، افسردگی) کمتر

تبعیض شدید علیه بانوان مسلمان باحجاب، به عنوان عامل میانجی نگر برخی مسائل سلامت روان ایشان در ایالات متحده امریکا

همانطور که ملاحظه می‌شود، با وجود تبعیض شدید علیه بانوان مسلمان در جوامع غربی لیبرال و سکولار، دینداری و حجاب، همچنان به عنوان عوامل محافظ در برابر مشکلات مرتبط با سلامت روان از قبیل افسردگی، اضطراب، تصویر بدنی منفی، اختلالات خوردن، و بسیاری مشکلات روانشناختی دیگر ایفای نقش می‌کنند (جالب اینکه این پیامدهای مثبت در مقایسه با افراد بی‌حجاب مسلمان و غیرمسلمان در جوامع غربی به دست آمده است که علی‌الظاهر با اختیار خود دست به انتخاب بی‌حجابی زده‌اند). آنگاه برخی عزیزان در داخل میهن اسلامی، درباره ارتباط بی‌حجابی اختیاری و سلامت روان سخن می‌گویند... کاش یاد بگیریم اگر ادعای بیان علمی را داریم، به لوازم آن نیز اندکی پایبند باشیم.

همچنین دکتر احمد امامی‌راد، استادیار پژوهشکده علوم اسلامی رضوی، کوتاه و مختصر در جواب ادعای دکتر خدایاری فرد می‌گوید: اخیراً یکی از روانشناسان محترم مطلبی اظهار کرده‌اند و مدعی بودند که باور «علمی» به این مطلب دارند و هر جا خواستید پخش کنید!

مهم‌ترین ادعاهای ایشان در ۴ امر زیر خلاصه می‌شود:

- ۱- نظام جمهوری اسلامی نمی‌تواند از پس زن زندگی آزادی بریاید.
- ۲- حجاب رو نمی‌خوام دینی بینم و می‌خوام از منظر روانشناسی بینم.
- ۳- آگه کسی بدون حجاب باشه، این خودش هست و این از نظر سلامت روان اجتماع بیشتر به نفع جامعه است.
- ۴- عدم حجاب اجباری را برای حفظ نظام جمهوری اسلامی مطرح می‌کنم.

در جواب ایشان، به همان ترتیب ذکر شده، به صورت مختصر چند نکته و سؤال دارم:

۱- اینکه نظام جمهوری اسلامی نمی تواند از پس زن زندگی آزادی بریاد، تجربه ثابت کرده است که به یاری امام زمان (عج) از پس بیشتر از این فتنه ها هم برآمده است.

۲- اینکه حجاب رو دینی نبینید و فقط روانشناسی ببینید، علاوه بر آنکه خود شما معتقد به روانشناسی اسلامی هستید، آیا دین از روان انسان جداست و آیا خالق روانشناسان به نکات روانشناسی آگاه نبوده که در قرآن و روایات این همه به حجاب و محجبه بودن جامعه اسلامی تأکید شده است؟!

۳- مهم ترین بحث روانشناسی شما این است که بدون حجاب بودن به نفع جامعه است. آیا تجارب برخی کشورهای غربی این امر را نشان می دهد؟!

اگر ملاک، خود بودن شخص باشد، آن وقت باید بگویید برخی از قوانین کشورها که به مذاق شخص خوش نیاید، کنار گذاشته شود!

۴- اگر این مطالب را به خاطر حفظ نظام می فرمایید، حفظ نظام جمهوری اسلامی به این است که قوانین اسلامی کنار گذاشته شود؟!

حال با این امر کاری ندارم که یک روانشناس متدین با این سخنان مورد سوت و تشویق مخالفان حجاب قرار می گیرد، اما این استاد روانشناس محترم است و منتظر پاسخ سؤالات بالا از سوی ایشان خواهیم ماند!